

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ПОЛІТОЛОГІЇ
КАФЕДРА ПРАВОЗНАВСТВА
ТА ГАЛУЗЕВИХ ЮРИДИЧНИХ ДИСЦИПЛІН
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЦЕНТР
З ПРАВ ЛЮДИНИ**

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

**МАТЕРІАЛИ
II всеукраїнської науково-практичної конференції**

17 грудня 2024 року

Київ
Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова
2024

УДК 341.3:32(477)(082)
Т 65

*Рекомендовано до друку Вченою Радою
Навчально-наукового інституту права та політології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 5 від 18 грудня 2024 року)*

Т 65 Трансформація правової системи України: виклики сучасності : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 17 грудня 2024 р. – Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024. – 514 с.

Збірник містить матеріали тез учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції “Трансформація правової системи України: виклики сучасності”, що присвячуються вирішенню актуальних питань захисту прав людини з врахуванням соціально-гуманітарних і філософських аспектів. Збірник призначено для науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів, студентів закладів вищої освіти, фахівців-практиків.

УДК 341.3:32(477)(082)
DOI: https://doi.org/10.31392/UDU-Vn-pk_NNIPiP_2024

© Автори публікацій, 2024
© ННПіП УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024
© Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2024

4. Мусульманську. Мусульманському суду підлягають лише вірні або ті, хто погодився на такий суд, процес здійснюється лише за канонами шариату зі специфічними формами відповідальності як в цивільному, так і в кримінальному праві. Особливістю є те, що присяжних, ассізів, народних засідателів не існує.

Можемо зробити висновок, що судова влада є однією та незалежною гілкою державної влади, яка забезпечує правосуддя, захищає права і свободи громадян, вирішує юридичні справи, контролює відповідність законодавства Конституції, законів та міжнародних стандартів. Хоча принципи функціонування судової влади є загальними для більшості країн, її структура та функціонування можуть бути абсолютно різними залежно від конкретної правової системи, традицій та політичних систем.

Список використаних джерел:

1. Державне право зарубіжних країн (у схемах) : навч. посіб. / Б. В. Калиновський та ін. ; за заг. ред. О. Я. Лапки. К. : КНТ, 2012. 528 с.
2. Конституційне право : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумов, Л. Д. Варунц, Т. І. Гудзь та ін.] ; передм. М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.
3. Конституційне право зарубіжних країн : навч. посібник / М. С. Горшеньова та ін. ; за заг. ред. В. О. Ріяки. 2е вид., допов. і перероб. К. : Юрінком Інтер, 2006. 544 с.
4. Конституція України: чинне законодавство станом на 01 серпня 2023 р. : офіц. текст. Київ : Правова Єдність, 2023. 64 с.
5. Панкевич О. З. Державне право зарубіжних держав : підручник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 260 с.

УДК 347.454

Фірчук Василь Русланович,
*здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії 3 курсу
кафедри цивільно-правових дисциплін та статистики
факультету права та економіки
Міжнародного гуманітарного університету,
e-mail: fvasyl1995@gmail.com*

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЦІНИ ДОГОВОРУ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДРЯДУ

Будівельна галузь в Україні відіграє ключову роль у розвитку економіки та створенні нових інфраструктурних об'єктів. Укладення договорів будівельного підряду є важливою складовою цього процесу. Однією з

істотних умов таких угод є визначення ціни договору, що зазнало значних змін протягом історії розвитку будівельної сфери та вимагає ретельного розгляду та вивчення.

На ранніх етапах розвитку будівельної галузі ціни в договорах будівельного підряду часто визначалися за допомогою традиційних методів, як-от фіксовані ціни або ціни, які залежали від вартості матеріалів. Однак, з часом та зі зростанням складності будівельних проєктів, цей метод виявився недостатньо ефективним.

Підходи до визначення договірних цін у будівельних підрядних договорах змінилися в напрямку їх більшої деталізації та регламентації. Нині включаються такі аспекти, як вартість праці, витрати на матеріали, обладнання та технічні засоби. Ціна договору будівельного підряду – це вартість результату будівельних робіт, яка встановлюється на основі кошторису, узгодженого сторонами. Формування ціни здійснюється шляхом складення багаторівневого кошторису, який є невід’ємною частиною договору.

Кошторис – це документ, додаток до договору підряду, що вказує весь перелік витрат на виконання робіт, і є невід’ємною частиною договору. Він відображає вартість будівництва об’єкта за статтями витрат підрядника, включаючи вартість будівельних робіт, матеріалів, обладнання, конструкцій, загальновиробничі та адміністративні витрати, непередбачувані витрати і прибуток підрядника. Кошторис можуть розробляти як замовники, так і підрядники.

Законодавство виділяє два види кошторису: приблизний (динамічна договірна ціна) та твердий кошторис. В українському законодавстві дія “презумпція твердого кошторису”, оскільки за замовчуванням кошторис у договорі вважається твердим, якщо договором не передбачено інше.

Приблизний кошторис дозволяє сторонам під час виконання робіт відступити від визначених у ньому цін без додаткових погоджень і коригувати їх залежно від фактичних витрат підрядника, як у бік зменшення, так і в бік збільшення. Проте, якщо витрати значно перевищують приблизний кошторис, підрядник зобов’язаний своєчасно попередити про це замовника, який має право відмовитись від додаткових робіт або від договору, оплативши вже виконану частину робіт.

Твердий кошторис не допускає зміни ціни в односторонньому або автоматичному режимі. Зміна можлива лише за погодженням сторін, і ризик його перевищення несе підрядник. Єдиний виняток – істотне зростання вартості матеріалів або послуг після укладення договору, що дозволяє підряднику вимагати збільшення оплати або розірвання договору в разі відмови замовника.

Для визначення кошторисної вартості об'єктів будівництва, їх черг та/або пускових комплексів складається інвесторська кошторисна документація таких видів:

- локальні кошториси;
- локальні кошторисні розрахунки;
- об'єктні кошториси;
- об'єктні кошторисні розрахунки;
- кошторисні розрахунки;
- зведені кошторисні розрахунки вартості об'єкта будівництва;
- зведення витрат;
- відомості кошторисної вартості об'єктів, що входять до пускових комплексів;
- відомості кошторисної вартості об'єкта будівництва та робіт з охорони довкілля;
- відомості ресурсів до відповідних кошторисів та кошторисних розрахунків.

Додатково, у практиці будівельного підряду важливим аспектом є використання сучасних інформаційних технологій для управління кошторисами, включаючи програмне забезпечення для складання, перевірки та моніторингу кошторисної документації. Це дозволяє підвищити точність розрахунків і забезпечити прозорість у взаєминах між замовником та підрядником, що є критично важливим для успішного завершення будівельних проєктів.

Таким чином, розуміння та правильне застосування положень щодо кошторисів у будівельних підрядних договорах є ключовим фактором для ефективного управління будівельними проєктами та уникнення конфліктів між сторонами.

Формування ціни договору будівельного підряду є важливим аспектом, який залежить від специфіки правового регулювання, характеру відносин між сторонами, а також умов фінансування. В Україні ці процеси суттєво різняться залежно від того, чи йдеться про публічні закупівлі, що регулюються ЗУ “Про публічні закупівлі”, чи про приватні договори.

У публічних закупівлях формування ціни є суворо регламентованим процесом, спрямованим на забезпечення прозорості, добросовісної конкуренції та раціонального використання бюджетних коштів. Встановлення ціни здійснюється на основі тендерної документації та кошторису, які мають бути детально обґрунтовані. Основним принципом є вибір найнижчої ціни, якщо інше не передбачено умовами закупівлі. Додаткові обмеження стосуються можливостей внесення змін до ціни після укладення договору. Контроль за ціноутворенням здійснюють державні органи, що мінімізують

ризиках корупції, але водночас ускладнює реалізацію проектів через бюрократичні процедури.

На відміну від публічних закупівель, у приватних договорах сторони мають значно більшу свободу у визначенні умов ціноутворення. Ціна формується на основі домовленостей між замовником і підрядником, з урахуванням індивідуальних потреб проекту. Можливе застосування фіксованої, приблизної чи динамічної ціни, що дозволяє сторонам оперативно реагувати на зміни обсягів робіт, вартості матеріалів та інших чинників. Контроль за витратами у приватних договорах зазвичай обмежується внутрішніми перевітками замовника або залученням незалежних аудиторів.

Ключова відмінність полягає у ступені формалізації процесів: у публічних закупівлях ціноутворення є жорстко регламентованим, тоді як у приватних договорах воно залежить від гнучкості та взаємної довіри сторін. Публічні закупівлі орієнтовані на мінімізацію ризиків нецільового використання коштів, тоді як приватні договори дозволяють ефективніше враховувати специфіку проекту, але мають більші ризики недобросовісного виконання.

Таким чином, вибір підходу до формування ціни залежить від джерела фінансування проекту, його складності та вимог до прозорості та підзвітності. Адаптація найкращих практик із обох моделей може сприяти підвищенню ефективності договірних відносин у будівництві.

Список використаних джерел:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 2003 р. № 40-44. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
2. Господарський кодекс України: Закон України від 2003, № 18, № 19-20, № 21-22. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#n1606>
3. Про публічні закупівлі: Закон України від 2016, № 9, ст. 89. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
4. Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві: Постанова КМУ від 01.08.2005 р. № 668. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/668-2005-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України “Про публічні закупівлі”, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування: Постанова КМУ від 12 жовтня 2022 р. № 1178. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1178-2022-%D0%BF#Text>
6. Вавженчук С. Істотні умови договору будівельного підряду. *Підприємництво господарство і право*. 2018. Вип. 8/2018. С. 9–13. URL : <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2018/8/3.pdf> (дата звернення: 09.12.2024).

<i>Трищук А. М.</i>	
ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ ТА КРАЇН ЄС: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА І ПЕРСПЕКТИВИ	445
<i>Ухабова В. М.</i>	
ПРАВА ОСОБИ НА ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ, ДІЙ ТА БЕЗДІЯЛЬНОСТІ.....	449
<i>Федак К. В.</i>	
ПРОБЛЕМНІ МОМЕНТИ В ДІЯЛЬНОСТІ ОМБУДСМАНА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	452
<i>Федорова В. О.</i>	
ЗАСТОСУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ НАРОДОВЛАДДЯ В УКРАЇНІ	455
<i>Філіпова П. В.</i>	
ПРОВАДЖЕННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА НАТО.....	459
<i>Філоненко М. Є.</i>	
ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ..	464
<i>Фірчук В. Р.</i>	
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЦІНИ ДОГОВОРУ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДРЯДУ	466
<i>Халіна В. С.</i>	
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК І ВЗАЄМОДІЯ ЛЮДИНИ, СУСПІЛЬСТВА ДЕРЖАВИ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ.....	470
<i>Хвалько І. П.</i>	
ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ ЯК НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА, ПРЕДМЕТ ТА ЗАВДАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ДЕОНТОЛОГІЇ	472
<i>Хоріщенко Ю.</i>	
ВЗАЄМОДІЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО ПРАВА ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	475
<i>Худяков І. А.</i>	
ОСОБЛИВОСТІ МЕДІАЦІЇ В СІМЕЙНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ	479
<i>Худяков І. А.</i>	
ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ БАНКРУТСТВА.....	481
<i>Чернявська О. Р.</i>	
ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЛОНТЕСЬКОГО РУХУ	483